

130 Diagorges Diui Petri Nolascō

Non opus, id mirum fastis vt carmine mandes, 70
Muſa, tibi est: orbi Barcino testis adest:
Relligioque Patrum testis, quæ ſeruat ab illa
Noēte, in gyrum quas annua Luna refert:
Nam celebrat Februaſ februa de Virgine Nonas:
Vtque dies, facibus noxque Chorusque micant. 75
Quoque loco ſtetit, & pedibus quem Virgo ſacrauit
Alma ſuis, nulli peruius ille manet:
Clausæ ſed eſt ſedēs ex omni parte polita;
Intra & Apelleo Virgo colore nitet.
Statque etiam fulgore pari gens cœlica circum, 80
Noēte ut eā aligeris præfuit illa Choris.

CAP. ULTIMUM. De Beato Nolasci fine, &
fœlicifimo ad gloriām tranſitu.

L E M M A. XIV.

Nolascus, vt rebus diuinis liberius rāget, ordinis
Magistratus abdicat.

U Num, terque decem Nolascus rexerat annos
Mandatum ſacro Virginis ore gregem:
Munera cum ſpontē, vt perhibent, praclata Magiftri
Depositū prudens ordinis ipſe ſui, 5.
Non humeros oneri, ſed ſe ſubduxit honori;
Donec vixit, Atlas Relligionis erat;
Septem humiliſ tantum vixit poſt ſubditus annos;
Nec Nato renuit ſubdere colla Pater;

Non

Liber Tertiū.

Non tot eum Patris, & venerandi Præſulis anni, 131
Parendive rudem, vel retulere grauem. 10
Sic ille ex alto descendit culmine ſceptri,
Acti humili ſemper ſueuerit eſſe loco.
O vacuum ambitione vñrum! qui liber ab illa,
Ducis & imperium, liber idemque refers.
Altè agit imperij radices dira cupido: 15
Horret, qui illud habet, ponere: vixque potest.
Præſulis ergo Pater curis rebusque ſolutus,
Hæc ait: O cœlo gratior alma quies!
Tu, curis Marthæ à Supero prælata Magistro,
Optima pārſ Mariae diceris eſſe ſuæ. 20
Sed quām lenta mihi dudum exoptata reuertis!
Fortè tuis defes ne fruar ipſe bonis.
Hoc ego curabo: meditanti & pectore, qualis
Pura columba, Deum nocte dieque loquar.
Nec vos, Filioſi, orbat me Patre manetis: 25
Nunc Patre fas vobis liberiore frui.
Si quid conſilio poſſum monituque iuuare:
Vos, vt oportuerit, poſcite: vtrumque dabo.
Nunc etiam melius redimendi munus obibo,
Quod meus eſt & amor, deliciumque meum. 30
Quin modò ſi ſeruus pro ſeruis vincla ſubirem,
Illa eſſent vitæ p̄amia chara mea.
Interdūmque mori (o fœlix sapientia!) diſcam,
Hæc mea dum Lachesis ſtamina nebit iners,

LEM-

Luc. cap.
10.

LEMMA XV.

*Ægyptat Nolascus, qui, postquam pio fratres ad Chari-
titatem erga captiuos hortatu accenderat, sacris re-
fectus sacramentis, in illis verbis, Redemptio-
nem misit Dominus populo suo; dul-
cissime obiit:*

Sunt, qui te effictum longa, Nolasce, senecte.
E terris celo fata tulisse putant;
Sunt, qui te vita nec bis sex lustra replesse:
Nam duo, de his annis, vel minus, vnu abest.
His potius credam: senium licet afferat ætas
Longa: licet canis tempora trita tegat;
Illaque per macrum subrepatur frigida corpus,
Falsa que destitutus viribus ossa suis;
At trahitur properata malis penitusque senectus,
Et citius, quam annis, ducta labore venit. 10
Ergo Nolascum non longa efficerat ætas,
Sed vigil officij cura laborque, senem.
Tu penas pro annis, tu passos sume labores,
Tithono ille tibi, & Nestore, maior erit.
Hinc est, ut multos meritis expleuerit annos. 15
Militiaque suæ tempora longa nouæ.
In qua, sic miles spolijs plenusque triumphis,
Certe donari iam rude dignus erat.
En febris nutu venit delapsa superno:
Et Pater, hæc meæ, ait, nuncla mortis adest. 20

Vix tamen hanc nouit tota Podalirius arte;
Plus febre nam Diuus corda cremabat Amor.
Quid si, sponsa velut, supero languebat amore?
Candida fert Patri lilia, ferite rosas: 25
Hæc cordis medicina sui satis apta calori est:
Fulciet hæc; frustra sanguine vena fluet.
Sed neque Apollinea infirmus solatia sperat;
Qui se cœlesti notat ab arce mori.
Dulcia sed neque ei deerant solatia cœli: 30
Nam modò aligeris visitur ille choris;
Quorum felici alloquio sic fungitur æger;
Ach! Cœlitibus coepit esse comes.
Et sanctos modò se circum spectabat amicos:
Iucundamque ægro quisque ferebat opem.
Adsuuit & Regina choris comitata pudicis; 35
Dignata est ægrum tangere Virgo thorum.
Quam pia! quis narret? quam dulcis & illa iacentil!
Æger, qui possit dicere, solus erit.
Ast mihi, cum vidi radiantia Virginis ora,
Non erat ille æger (credo) beatus erat. 40
His tamen, huic vita quæ plus prodesse putabant,
Se magis huic vita calluit ipse mori.
Fortior hinc ægro moriendo increuerat ardor:
Vita gustarat nam melioris aquas.
Tunc sacro vita refici se pane poposcit, 45
Quo queat ætheream pastus adire viam.
Nec mora: adoratis cœlestis fertur ab aris
Hostia, Numen ubi, Christus & ipse lateat.

134 *Diagoses Diui Petri Nolasco*

Luminibusque ibat, thure & fumante Sabæo,
Relligiosa canens vindique turba Patrum. 50
Iam Deus ipse accessit; eoque intrante, cubile
Magna à se stupuit Numina posse capi.
At Pater è lecto, vt potuit, membra ægra leuarat,
Vt Domini staret cernaus ante pedes.
Corde, oculisque humilis, deuotoque igneus æstu, 55
Multo tinxit amans imbre calente genas.
Hosque dolens gemitus compuncto edebat ab ore:
Me, Domine, indignum corpore nos co tuo.
Pabula sic ille assumpsit cœlestia Christum,
Qui simul Ambrosia est, Nectareusque latex, 60
His Pater effultus, sacrato & inunctus oliuo,
Hæc mandat Natis verba suprema suis:
Non equidem ignoro, Nati, sboleisque Mariæ,
Quam Diuo caleant pectora vestra foco.
Vidi ego multoties, nec enim experienria fallit, 65
Vos neque pro seruis extimuisse necem.
Ille quis est, fratrem qui aliena morte redemit?
Ergo magna fuit laus sibi, sæpè mori;
Maior adest vobis laus, qui vt redimatis egenos,
Sæpius audetis mortis adire viam. 70
En morior latus: Pietatem incumbite in istam:
Seruet, quos torquet Maura tyrannis, amor.
Grex Christi est: seruate gregem, seruate fidem;
Emptas ne Christus sanguine perdat oues.
Et pia, Nati ob oues, cum Virgo aduenit Olympo, 75
Dulce dedit vobis hoc Pietatis onus:

Insti-

135 *Liber Tertius*

Instituitque hæredes in bona sacra Parentis; 135
Quis Matris toleret perdere iura piæ?
Vel mea? fortè meus natis si hæredibus ardor,
Quo tuli opem seruis, linquere iura potest. 80
At vestræ, ò Nati, Mariano flamine puppes
Pulsæ abeunt; illis cur Palinurus ero?
Nil iubeo, sed iter, quod fertis, currite fælix:
Hoc rōgo, cum Patris cogere possit amor?
Dixit, & admonitu Patris pia pectora molli, 85
Igne velut iacto concalvare nouo.
Ille tibi agnoscens horam venisse supremam,
Hæc Jessæa canit carmina dulcis olor,
Cordé mœo, Domine, & celebraberis ore canoro,
Siue adsim populis, consilijsve piūm. 90
Grandia mirandi sunt omnia facta Tonantis:
Et miris illo rara volente modis.
Laus operique suo ingenita est, & gloria fulgens:
Meta æui Astræ non venit vlla sua.
Mnemosynon mirabilium, metuentibus illum, 95
Fercula nempè sui corporis alma dedit.
Federis ipse memor nullo delebilis æuo
Ostendet populo fortia gesta suo:
Vt nos hæredes spoliatis gentibus auctos
Efficiat: nil non fasque bonumque facit. 100
Fida iubet, firmatque æterna in secula iussa:
Veri æquique sacra condita luce nitent.
A Domino charæ est emissa Redemptio plebis.
Verba Redemptoris protulit: his & obijt.

I 2

Mi-

136 Diagoge Diui Petri Nolasco

Mirè dulcisono clausit sibi carmine vitam: 105
 Non alio potuit dulcius ille mori.
 Candida Cœlicolis potuit nec Patris in astra
 Spiritus admitti gratius ille pius:
 Namque erat in terris qui Virgine lectus ab alma,
 Asecla Christi agni quique Redemptor erat. 110
 At clamore pio Nati flevere Parentem:
 Et mistus lachrimis ibat ad astra fragor.
 Sidera sic illum comitantur pura petentem:
 Tristibus à Natis hæc data pompa Patri.
 Heu nos, tam charo qui Patre relinquimur orbis. 115
 Lumine qui nostro, qui duce, & igne pio!
 Heu totus te, cum te nos, amisit & orbis,
 Qui Pater, atque in opum dulce leuamen eras!
 Hæc plangebat amor Natorum: tristiaque antra,
 Protinus & Libyci congemüre specus. 120
 Vinetaque in obscuris conquesta est turba cauernis:
 Heu Soter, miseros qui redimebat, obijt!

LEMMA XVI.

Felicissimus Nolasci ad cœlum transitus, hora media
 noctis, qua Christus natus mundo est, con-
 sonè obtigit.

O Felix nox! ò noctis felicior hora,
 Quæ mediae tenuit labile noctis iter!
 Vitæ in hac simul Occatus, cœlestis & Ortus:
 Visa que mors cœlo, vita que nota solo,

Tolle.

Liber Tertius.

137

Tollitur ad cœlū vñus, vt occupet astra, Redéptor; 5
 Alter in hæc mundi desupèr ima venit.
 Editus in terris Christus: Nolascus in astris;
 Nascitur hic moriens: occidet ille oriens.
 Quid cœlo & terris tam fœlix indicat hora?
 Num sibi, & hic, & ibi, supplet vterque vicem? 10
 Et dum Christus adest terris, Nolascus & astris,
 Nil deesse sibi mundus & astra canunt?
 Num Pro Nolasco Christum succedere terris,
 Designat terras hoc decūlisse magis?
 An Nolascum pro Christo succedere cœlo, 15
 Sidereum signat sic decūlisse Polum?
 Innuit an tellus, Deus hic mihi nascitur horā,
 Nam modò Nolascus desit esse mihi?
 Innuit an cœlum, Ne desit vbiique Redemptor,
 Cum Petrus astra petit, vagit in orbe Deus? 20
 Nascitur in terris infans diuinus, & omnes
 Dulce melos superi concinuere Chori.
 Tunc linquens terras cœlum Nolascus adibat:
 Ergo cœlesti scandit ad astra melo.

LEMMA XVII.

Sanctissimum Parentis Nolasci corpus solerter ex-
 quisitum, & facello, in quo fama est iacuisse,
 circumquaque effuso, nusquam inuenitur.

N On fuit (heu!) fato satis orbos linquere Patre
 Natos? Patrem oculis surripuisse suis?

I;

Squalli-

138 Diagoges Divi Petri Nolasco

Squallida cur nostros geminat Libitina dolores?
Iamque diu madidas obruit imbre genas? 10
Quærimus ipsi ardenter, vbi tumulata iacebant, ibi
Ossa Patris, cineres quærimus ecce pios:
Nil manet intactum: proscilla ligone mouetur
Altè humus: euerso nuda patetque solo.
Abdita sed frustra rimamur viscera terræ:
Ah frustra! Ossa sacri non habet illa Patris! 15
Vlla nec optati seruat monumenta sepulchri!
Fallimus an? Tumulus nonne humus ita fuit?
Pande sinus, nobis o terra immanis, auaros:
Charaque dic natis Patris vbi ossa tegas?
Non tibi, vt omne pium seruares pignus in æuum, 20
Tradidimus: Satis est, pignora redde modò.
Quid queror, & terram iratis diuerbero verbis?
Tota hiat, & celant viscera aperta nihil.
Fortè Deus nobis abscondit amabile corpus,
Vt quondam Amramij busta colenda ducis. 25
Numinis ille fuit nutu mandante Redemptor,
Et Phario Isacidas de Pharaōne tulit.
Illæsum ille rubrum flammati vidi in igne,
Admirans virides igne rotante comas.
Munus idem Nolasco traxit ab Æthere Virgo: 30
Christiadis Libycas dempsit & ille seras.
Vidit & ille rubrum, Jessam nempè Puellam,
Igneus umbra cui Spiritus alma fuit.
His donis æquare viros, abscondere & artus,
Laus illis, magni pars & honoris erit.

Deut. 34
Exod. 39

Quin

Liber Tertius.

139

Quia iam, Scriptorum famæ si creditur vlla,
Ipse parens scitur mira vbi forte cubat.
Francisci est quino decorati vulnere visus
Seraphico (vt perhibent) funere stare comes.
Quis neget? anne aliò Nolasci dignius esse? 35
Vel Mausoleum posset habere sibi?
Christus ibi rutilat Francisci in carne Redemptor:
Ergo ibi Nolasci iure Redemptor adest.
Funeris ergo eadem donatur gloria: quoque
Iunxit amor viuos, mors quoque non remouet. 40

LEMMA ULTIMUM.

Nolasci tumulus & Epitaphion.

SI nusquam sancti reperitur corporis vrna:
Nolasci cineres nec capit vlla sacros;
Pro tumulo pone Hesperiam: claudatur & altis
Montibus, oppositâ qui freta fronte premunt.
Herculeis ergo toto orbe legenda columnis
Sculpe Recaudei splendida gesta viri.
Pone fugam Patriæ, hæreseos ardantis in æstu,
Quâ Pius Æneas traxit ab igne Fidem.
Adde lares, & opes, mundumque per astra relictum,
Quæque ipse à nitidis stemmata duxit ausi: 10
Confumptas & opes, redimendi muneris ergo,
Tum libertates mancipijsque datas:
Millia & è Libycis hominum redemisse cateruis
Bis quatèr, & Christi restituuisse gregi:

14

Seque

340 Diagoge Diui Petri Nolasco

Seque Redemptorem pretium fecisse redempti,
Captiuique vices sāpē subisse feras.
Pone à Nolasco peragratas calcibus v̄bes,
Æra rogit dum pro paupere factus inops:
Tum vastas maris occidui Libycique procellas,
Per quas captiuis sāpē ferebat opem. 20
Dic quoque quot fractis spoliauerit antra catenis:
Maura quot exoluit vincla, virūmque manus.
Non tot de Hesperiā poteris suspendere Calpe:
Non tot Maura Abyla pendula inesse valent.
Calpe Abylāque æris partes suspende refracti;
Tam gravis mons ferri non feret vñus onus,
Vincula Calpe suā videat pendentia Iberus,
Nolasciisque piā rupra fuisse manu.
Tum pudeat Mauros Abylam seruire trophæis,
Et pressam spolijs flectere dorsa suis. 30
Pone quod è cœlo Lunam deduxerit almam,
Carminibusque in humum traxerit usque pijs.
Vel tu, si manus, Jessæa pone quod alto
Virgo Nolasci venit amore sui.
Adde quod & toti sacramentum Virginis orbis 35
Fundatā nomen Relligione dedit.
Sit satis hoc: titulos frustra cupis ire per omnes,
Et tentasse quidem, iam minusse fuit.
Summa erit: Hesperio Nolascus in orbe quiescit,
Quem Deus elegit, Mater & ipsa Dei. 40
Te lyrā, Nolasce Parens, tuasque
Impari lauros cecini Camenās

Liber Tertius.

341

Vellem ego Herōi calamo Maronis,
Ore & Homeri,
Ut fauoris dextrā volucres Hymetti
In tuā quondam posuere dulces:
Sic ego carmen tibi ritè vellem
Dulce sacrasse.
At, Pater, nati cape tu monetam
Pauperis, mendicam imitantis illam,
Quæ Deo binis placuit minutis,
Nil sibi seruans.

Si forem claris Helicōnis vndis
Diues, in laudes fluerem Parentis,
Fusus: ut toto rutilaret orbe
Clarior astris,
Tu mīcas vitæ radij supernæ:
Non nocent Poebi nebulæ nitoris:
Nox sauet Lunt; tenebrae Poetæ
Te neque lalent.
Hinc piæ parces soboli, quod ausu
Icari, & pennā leuiore cerā,
Inuias sedes, vbi diu es beatus,
Carpit Olympi,

A.I

CHIS.